TOLETANUM III (589), vid. verb. Matrimonium.
TOLETANUM IV (633), vid. verb. Adventus, Alienatio, Annulus, Baptismus, Candela, Clericus, Confessarius, Conjugium, Diaconissæ, Epistolæ ecclesiasticæ, Excommunicatio, Matrimonium, Neophyti, Pœnitentia publica, Seminarium, Stola, Te Deum laudamus.
TOLETANUM V (636), vid. verb. Litaniæ.
TOLETANUM VI (638), vid. verb. Legitimatio.
TOLETANUM VII (646), vid. verb. Jejunium, Missa prout est sacrificium, Sacrificium.
TOLETANUM VIII (653), vid. verb. Abstinentia, Jejunium.
TOLETANUM X (656), vid. verb. Annuntiatio B. M. V.
TOLETANUM XI (675), vid. verb. Moribundus.
TOLETANUM (681), vid. verb. Missa prout est sacrificium.
TOLETANUM XVII (694), vid. verb. Baptisterium, Vasa sacra.
TOLETANUM (1324), vid. verb. Concilium.
TOLOSANUM (1590), vid. verb. Birretum, Matrimonium.
TRECENSIS synodus (878), vid. verb. Matrimonium.
TRECENSIS (1400), vid. verb. Confirmatio.
TREVIRENSE concilium (1549), vid. verb. Baptismus, Prædicator, Quæstuare, Quæstuarii seu Quæstores.
TRICASSINA synodus (878), vid. verb. Missa prout est sacrificium.
TRIBURIENSE concilium (895), vid. verb. Adulterium, Calix, Clericus, Missa prout est sacrificium, Ordo, Ordinare.
TRIDENTINUM œcumenicum (1545), vid. verb. Abbas, Abbatissa, Abortus, Absens, Absolvere, Acceptio personarum, Accessus, Acolythus, Adjuncti, Administratio, Adventus, Ætas, Affinitas, Agnus Dei, Alienatio, Alimenta, Altare, Anima, Annatæ, Anniversarium, Annus, Annus probationis, Apostasia, Apostolus, Appellatio, Approbatio, Arbiter, Arbitrator, Archidiaconus, Archiepiscopus, Archipresbyter, Arma, Attentio, Auditor, Bacchanalia, Baptismus, Benedictio, Beneficium, Beneficiatus, Bigamia, Bona, Bulla Cruciatæ, Cadaver, Cælibatus, Calix, Cancellaria, Canon Missæ, Canonicatus, Capella, Capellania, Capellanus, Capitulum, Cardinales, Causæ, Censura, Circumcisio, Cives, Clausulæ, Clausura, Clericus, Coadjutor, Competentia pastoralis, Conceptio B. M. V., Concilium, Concursus, Confessarius, Confessio, Confirmatio, Confraternitas, Congregationes ecclesiasticæ Romanæ, Congrua, Conjugium, Consecrare, Consecratio, Conservatores, Consuetudo, Conventus, Decanus, Decimæ, Degradatio, Delegare, Delegatus, Dismembratio, Dispensatio, Distributiones quotidianæ, Cultus sanctorum, Divortium, Dominium, Duellum, Ecclesia, Ejecti a religione, Electio, Eleemosyna, Episcopatus, Episcopus, Eucharistia, Examen, Excommunicatio, Executor litterarum apostolicarum, Expositio SS. Sacramenti, Extrema-Unctio, Familiaris, Festa, Festivitates, Fidei professio, Filius, Filii, Forum seu Forus, Gratia ut est donum Dei, Gratia ut est gratiosum rescriptum, Habitus, Hæres, Hæresis, Hæreticus, Homicida, Homicidium, Hospitales, Hospitalarius, Imagines, Immunitas ecclesiastica, Indulgentia, infamia, Infamis, Insignis, Insignitas, Insordescens, Insordescentia, Institutio seu Instituere in beneficiis, Instructio parochorum et aliorum confessariorum, Intentio, Interdictum, Interstitia, Irregularitas, Jejunium, Jubilæum, Jurisdictio, Jus, Justitia, Juspatronatus, Laicus, Legatarius, Legatum, Legatus, Lex, Libri, Limina Apostolorum, Locatio, Ludus et Sponsio, Luxuria, Magister, Martyrium, Matrimonium, Minister sacramenti, Missa prout est sacrificium, Moniales, Monitorium, Montes pietatis, Moribundus, Notarius, Novitiatus, Nuptiæ, Obstetrices, Officium divinum, Oratorium, Ordo, Ordinare, Parentes, Parochia, Parochialis, Parochianus, Parvuli, Pascha, Paschalis communio, Patrimonium, Peccatum, Pensio, Pensionarius, Pestis, Pœna, Pœnitentiæ sacramentum, Polygamia, Portio, Portionarii cathedralium, Possessio, Postulatio prælatorum, Prædicator, Præsumptio, Privilegium, Processiones, Procuratio, Purgatorium, Quadragesima, Quarta funeralis, Quæstuare, Quæstuarii seu Quæstores, Regularis professio, Regulares, Religiones regulares et militares, Rescissio ac nullitas matrimonii, Reservatio casuum, Residere, Residentia, Resignatio seu Renuntiatio beneficiorum et permutatio eorum, Restitutio in integrum, Restitutio, Rubricæ, Sacerdotium, Sacerdos, Sacramentum, Sacrificium, Sacrilegium, Scientia in beneficiariis, Scriptura sacra, Sedes vacans, Seminarium, Sententia, Simonia, Sponsalia, Suspensio, Symbolum, Testamentum, Testimoniales et commendatitiæ litteræ ubi etiam de transitu de una ad aliam diœcesim, Testis, Transitus, Unio beneficiorum seu ecclesiarum, Ususfructus, Usus, Utensilia, Uxor, Vacatio, Vacare, Vagus, Vagabundus, Vestis, Vicarius capitularis, Vicarius generalis episcopi, Vicarius parochialis, Vicarius urbis, Vinum, Virtus, Visitare, Visitatio, Visitator, Vita communis, Votum, Zizania.
TRULLANUM vel in TRULLO vel QUINI-SEXTUM (672), vid. verb. Apostolus, Cælibatus, Cognitio spiritualis, Comœdiæ, Diaconissæ, Epistolæ ecclesiasticæ, Eucharistia, Indulgentia, Jejunium, Matrimonium, Moniales, Pœnitentiæ sacramentum.
TURONENSE II (circa 567), vid. verb. Abbas, Adventus, Congregationes ecclesiasticæ Romanæ, Decimæ, Eleemosyna.
TURONENSE III (813), vid. verb. Eucharistia, Missa prout est sacrificium, Ordo, Ordinare.
TURONENSE IV (849), vid. verb. Nuptiæ.
TURONENSE (1163), vide verb. Clericus.
TURONENSE (1294), vide verbum Archipresbyter.
TURONENSE (1583), vid. verb. Birretum, Matrimonium.

V

VALENTINUM in Hispania concilium (524), vid. verb. Catechumeni.
VALENTINUM (855), vid. verb. Canonicatus.
VALLISOLETANUM (1322), vid. verb. Immunitas ecclesiastica.
VASENSE (442), vid. verb. Missa prout est sacrificium.
VASENSE (539), vid. verb. Seminarium.
VAURENSIS synodus (1368), vid. verb. Immunitas ecclesiastica, Sepultura.
VERCELLENSIS (1050), vid. verb. Congregationes ecclesiasticæ Romanæ.
VIENNENSE œcumenicum concilium (1311), vid. verb. Almutium, Anima, Attentio, Bona, Canonicatus, Cardinales, Conscientia, Papa, Pœnitentiæ sacramentum, Propositiones damnatæ, Religiones regulares et militares.
VITERBIENSIS synodus (1762), vid. verb. Congregationes cleri.

W

WIGORNIENSE concilium (604), vid. verb. Baptisterium.
WIGORNIENSIS synodus (1240), vid. verb. Juspatronatus.
WORMATIENSE concilium (868), vid. verb. Baptismus, Bona, Canis, Diaconissæ, Excommunicatio.

Z

ZAMOSCIANA synodus (1710), vid. verb. Commemoratio.
ZAMOSCIANA (1720), vid. verb. Eucharistia.

SUPPLEMENTUM

AD

F. LUCII FERRARIS PROMPTAM BIBLIOTHECAM.

—

MONITUM.

Cum inter varias sacræ Rituum congregationis et Concilii resolutiones, quarum auctoritas a nostro cl. Ferrari invocatur, multæ sint quæ nec per textum nec ad calcem uniuscujusque voluminis afferuntur, nobis hoc in supplemento sequentes adjicere perutile visum est, ut tum quæstiones propositæ, tum responsa cuique pateant. Illas ordine chronologico disposuimus, et indicem alphabeticum adjecimus in fine, ut facilius singulæ resolutiones pro opportunitate reperiantur.

—

DECRETA SACRÆ RITUUM CONGREGATIONIS.

1. Clerici parati ratione paramentorum thurificandi sunt ante beneficiatos, *sacra Rituum congregatio die* 10 *Junii, anno* 1602, *in Lauretana:* Ratione paramentorum. Ita et beneficiati parati ante non paratos, sicut et canonici sacris vestibus induti ante alios canonicos non indutos, ex aliis decretis *S. R. C. sub num.* 9 *et* 18, et *Cærem. episcoporum lib.* I, *cap.* 23, *num.* 30.

2. Monachi Congregationis Cassinensis non sunt ullo modo cogendi accedere, nisi ad processionem Sanctissimi Sacramenti, juxta eorum antiquam consuetudinem, quam eis ubique conservandam esse censuit *S. R. C.* 10 *Junii* 1602, *in Placentina.* Decretum hoc uti emanatum a *S. R. C.* approbatur et confirmatur ab Urbano VIII, constit. edita die 17 mensis Nov. 1638, quæ incipit *Nuper pro parte.*

3. Episcopus non potest cogere Regulares, ut faciant commemorationem ipsius in ultima collecta, *S. R. C.* 10 *Junii* 1602, *in Eqitanien.*

4. Consuetudo immemorabilis, ut præter diaconum et subdiaconum canonico celebranti solemniter assistat unus capellanus cum pluviali, servanda est, *S. R. C.* 10 *Junii* 1602, *eodem die et mense* 1604, *in Mantuana, et* 27 *Julii* 1726, *ad episcopum Papiensem in audientia sanctissimi Papæ Benedicti XIII, ad primum dubium:* Solemniter. In Missis privatis nulla datur assistentia canonico, sed celebrare debet uti simplex sacerdos, servatis solummodo distinctionibus quoad paramentorum qualitates et locum parandi. Vide *num.* 830, 951 *et* 966.

5. Usus semel introductus juxta regulas libri Cæremonialis servandus est et pax cum osculo omnibus viris ecclesiasticis in choro sedentibus danda est; *S. R. C.* 8 *Jul.* 1602, *in Messanen.:* Usus semel introductus amplius non dat locum Ecclesiarum consuetudini. Vide *num.* 41 *et* 55. In choro sedentibus (intelliguntur qui jus sedendi habent in choro et stallo); pax enim stanti et non sedenti danda est, *Cærem. episc. lib.* I, *c.* 24, *num.* 7. Cum osculo viris ecclesiasticis, appropinquando genam, ita ut se invicem leviter tangant. Laicis vero, licet magistratus, barones et nobiles sint, cum instrumento, quod prius osculetur a porrigente pacem, nulla reverentia, quibuscunque facta antequam det, sed post datam pacem, etiamsi adesset imperator. Spectabit autem semper ad presbyterum assistentem in Missis, in quibus adhibetur, pacem deferre, subdiacono vero in aliis: qui dare debent pacem, postquam per osculum detulerint dignitatibus et canonicis, etiam magistratibus sæcularibus, sed istis cum instrumento, et postremo eam alicui tradit acolytho, vel cæremoniario, qui cæteris de choro distribuit, scilicet ecclesiasticis cum osculo, laicis cum instrumento. Regulare est, ut pax detur primo cujuscunque ordinis, ubi præbendæ sunt distinctæ; et ubi non sunt distinctæ, primo ab utroque latere, qui successive dat alteri subsequenti, dicens: *Pax tecum,* cui respondeat qui pacem accipit: *Et cum spiritu tuo, Cærem. episc. lib.* I, *cap.* 24, *per totum.* In Missis etiam planis coram episcopo dari solet ipsi episcopo pax cum instrumento. Idem *lib.* I, *c.* 30, *num.* 12. Vid. *num.* 1144. Diaconus vero et subdiaconus in Missa solemni, cum communicant, quomodo pacem accipiant consule *num.* 83.

6. Assistentia, quæ a canonicis diaconis hinc inde debetur per viam episcopo accedenti ad ecclesiam pro Missa et Vesperis celebrandis, fiat tantum quando episcopus pergit intra, vel extra eamdem ecclesiam cum pluviali et mitra, non vero quando incedit cum cappa *S. R. C.* 3 *Aug.* 1602, *in Æsina:* Cum cappa. Tenentur cum aliis canonicis episcopum ad ecclesiam comitari et tunc dum alii accipiunt paramenta, ipsi sua accipiant. *Cærem. episc. lib.* I, *cap.* 9, *num.* 1. Vid. *num.* 1204.

7. Capellani, seu alii ministri Ecclesiæ, quocunque nomine appellentur, solitas functiones facere debent, licet Cæremoniale ad eas exercendas eos nomine proprio non appellet, *S. R. C.* 3 *Aug.* 1602, *in Patavina.*

8. In regno Castellæ et Legionis servandum est Cæremoniale episcoporum etiam in generalibus processionibus, ita ut fratres, seu monachi, vel ordines regulares antecedant et presbyteri, seu clerici sæculares subsequantur et ultimum locum detineant, nec mistim cum regularibus incedant. Superiores vero dictorum regularium numerum debitum, decentem et consuetum fratrum ad easdem processiones mittant, *S. R. C.* 30 *Aug.* 1602, *in una Castellæ et Legionis:* Regulares antecedant. Religiosi post fraternitates laicorum juxta ordinem antiquitatis, vel prout de jure, vel consuetudine præcedere solent, postea curiales et officiales, inter quos ultimo loco ibunt nobiliores et magistratus; deinde clerus, hoc est primo minister portans cru-

cem ecclesiæ cathedralis, medius inter duos clericos cum candelabris accensis, deinde clerici seminarii, postea curati ecclesiarum parochialium cum cottis, tum collegiatæ cum suis insignibus, quæ etiam in die Corporis Christi permittuntur, si alias illa deferre soleant, et ultimo loco clerus ecclesiæ cathedralis, post quem canonici parati suis paramentis, scilicet subdiaconi cum tunicellis, diaconi cum dalmaticis, presbyteri cum planetis, et dignitates cum pluvialibus, etiam primicerius, licet dubitetur an sit dignitas, *ex decr. S. R. C. sub num.* 59. Quæ paramenta hoc ordine erunt semper a canonicis assumenda in processionibus de die Corporis Christi, et in Litaniis majoribus et minoribus, si commode quoad processiones Litaniarum fieri poterit, quo in casu saltem sex, vel octo eorum erunt cum pluvialibus ultra duos diaconos assistentes cum dalmaticis hinc inde cum episcopo, *Cærem. episc. lib.* I, *cap.* 32, *num.* 1, *et cap.* 33, *num.* 5 *seqq.* Vide etiam *num.* 37, 209 et 1129. Circa vero magistros tum cæremoniarum, tum capellæ cum cantoribus vide *num.* 114 et 159.

9. Beneficiati parati incensentur ante non paratos, *S. R. C.* 30 *Aug.* 1602, *in Calaritana.* Vide *num.* 1.

10. Baldachini hastæ in ecclesia deferendæ sunt, ut dicitur in libro Cæremoniali episcoporum *lib.* I, *cap.* 4, *S. R. C.* 30 *Aug.* 1602, *in Melphiten.* Umbraculum, quod in processionibus deferri solet per nobiliores laicos, vel ecclesiasticos, deferri solet hoc ordine : Dignior ferat primam hastam, quæ est ante episcopi dexteram; secundus alteram, quæ prima est ante episcopi sinistram; tertius aliam, quæ immediate est sub prima a parte dextera, et sic successive usque etiam ad octavum; ita ut minus digni habeant postremas hastas post tergum episcopi. Pluribus vero occurrentibus quam octo, servari debet idem Cæremoniale, ubi : *Quod si inter digniores plures essent, qui de æquali gradu, aut præeminentia contenderent; adeo ut omnibus his primo loco hastæ baldachini assignari nequirent, relinquetur his ultimus locus, id est ubi processio jam pervenit ad ecclesiam, ad quam dirigitur, talis enim locus reputatur primo æqualis. Lib.* I, *cap.* 14, *num.* 3. Sacerdotes vero sive dignitates sint, sive canonici, sive beneficiati, vel mansionarii cum paramentis, id est cum pluviali, sive non, prout processio fit cum paramentis, vel sine illis, hastas deferant per totam ecclesiam et in porta ecclesiæ illas relinquent in manibus laicorum, ut dictum est. *Cærem. episc. lib. suprac. et lib.* II, *cap.* 23, *num.* 10, *et* 33, *num.* 13 *et* 21. Vide *num.* 191 *et* 1115.

11. Tertiarii Sancti Francisci degentes in sæculo, qui fuerint de gremio alicujus ecclesiæ, et illius choro obligati, debent recitare officia particularia illius ecclesiæ; secus autem si sint de gremio, et nullatenus choro intervenire debuerint, *S. R. C.* 28 *Sept.* 1602, *in una ordinis S. Francisci de Observ.* Nomine officiorum particularium non ea tantum veniunt, quæ ritum habent solemnem, puta titularis, dedicationis, etc. Sed obligantur ad recitationem illius Breviarii in integrum juxta ordinem dictæ ecclesiæ, ad cujus chori servitium tenentur, et hoc afficit etiam clericos choro ecclesiæ cathedralis deputatos, in quo ritus monasticus adhibetur. Quando ecclesia cathedralis est regularis, clerici sæculares choro deputati recitare tenentur in choro juxta Breviarium monasticum, nec episcopus potest separare clericos a monachis. Secus autem si non essent choro obligati. Vide *num.* 1208 et 1275.

12. Canonici debent cantare alta voce, et potest episcopus eos hortari ad id faciendum, *S. R. C.* 23 *Nov.* 1602, *in Egitanien.* Alioquin distributiones assignatas lucrari nequeunt. Ex constitut. S. Pii V, quæ incipit *Ex proximo Lateranensi concilio*, et ex constitut. Benedicti XIV, quæ incipit : *Cum semper;* necnon ex brevi ejusdem ad eminentissimum cardinalem Delphinum patriarcham Aquil. cujus initium, *Dilecte fili.... Præclara decora.* Constit. illa supralaudati S. Pii V edita fuit die 20 *Septemb.* 1571, Benedicti XIV, *Cum semper*, 19 *Aug.* 1744, et *Præclara decora*, 19 *Januar.* 1748.

13. Genuflectendum est semper ab omnibus transeuntibus ante Sanctissimum Sacramentum, etiam dum fiunt processiones per Ecclesiam, et contraria consuetudo declaratur abusus *S. R. C.* 14 *Decemb.* 1602 *in Pacen.* : Genuflectendum est. Excipe crucem deferentem, *Cærem. episc. lib.* II, *cap.* 27, *num.* 7. An vero genuflectiones faciendæ sint ab omnibus duplicatis genibus, quando expositum est Sacramentum patenter, vel velatum, ac etiam inclusum in sola pyxide. Vide *num.* 1224 et 1289.

14. Substitutus archipresbyteri non debet cantare Missas, quæ ad ipsum archipresbyterum pertinent, nec locum et honorem incensi et pacis ipsius archipresbyteri prætendere; *S. R. C.* 14 *Decemb.* 1602, *in Marugen. nullius.* Nec alia officia ad ipsum archipresbyterum pertinentia. Vide *num.* 164.

15. Potest episcopus etiam in ecclesiis regularium cantare facere Missas Rogationum per suos canonicos, *S. R. C.* 21 *Januar.* 1603, *in Firmana* : Missas Rogationum, etiamsi inciderint infra octavam Paschatis, et in diem S. Marci, nisi in ecclesia propria. Vide *num.* 612, 644 et 700.

16. Vicarius generalis præcedere debet omnes dignitates et canonicos, dummodo non sint parati sacris paramentis et dummodo dictus vicarius non sit ex numero dignitatum, vel canonicorum ejusdem Ecclesiæ, et velit tanquam dignitas, vel canonicus in choro assistere, distributiones quotidianas lucrandi gratia, quia tunc sedere debet in stallo, seu loco suæ dignitatis, vel canonicatus, *S. R. C.* 12 *Aprilis* 1603, *in Pennen. et* 6 *Septembris* 1603, *in Lauretana.* Alia exceptio generalis habetur in Cæremoniali episcoporum, scilicet *vicario generali dabitur locus, quem habere solet pro consuetudine diversarum Ecclesiarum. Lib.* I, *cap.* 13, *num.* 13, *et cap.* 31, *num.* 15. Vide *num.* 109, 113, 156, 171, 222, 230, 582, 607, 616, 626 et 1205.

17. Cæremonialis liber nec laicis, nec clericis prohibet, quominus in processione SS. Sacramenti deferant intorticia, vel candelas accensas, *S. R. C.* 12 *Aprilis* 1603, *in Adrianen.* : Nec laicis, nec clericis prohibet; sed potius præcipit, nempe, *Intorticia et candelæ, quæ in processione delata fuerunt, non exstinguantur, donec episcopus cum SS. Sacramento benedictionem dederit, Cærem. episc. lib.* II, *cap.* 33, *num.* 29.

18. Assistentes episcopo, et licet minus digni, præferuntur omnibus aliis, et ante dignitates sunt thurificandi, *S. R. C.* 23 *Maii* 1603, *in Nolana* : Assistentes episcopo hoc ordine, primo presbyter assistens, deinde diaconi assistentes, mox canonici, et alii ordine suo, *Cærem. episc. lib.* II, *cap.* 1, *n.* 16.

19. Officium anniversarium, vel septenarium, vel trigenarium defunctorum post obitum, si cadat die dominico, vel festivo, transfertur in diem sequentem cum eadem solemnitate, *S. R. C.* 23 *Maii* 1603, *in Egitanien.* : Anniversarium. Adimplendum est ex voluntate testatoris, etiam extra diem annuam depositionis. Vide *n.* 1278 *seqq.* : Transfertur in diem sequentem, vel potius antecedentem licet duplici majori impeditam, sed non festivam. Vide *num.* 144, 454, 457, 473, 559, 601, 869 *seqq.* et 1298. Cum eadem solemnitate, non immutata Missa, et propria oratione. Vide *num.* 601, 697 et 1298 *seqq.* An valeat pro adimplenda mente testatoris Missa occurrens cantata diebus impeditis. Vide *num.* 1280. Quid statuatur de anniversario in ruralibus ecclesiis. Vide *num.* 755 *seqq.* et in octavis privilegiatis incidente. Vide *num.* 485, 835 et 1055, coram Sacramento; vide *num.* 587 et 1223 *seqq.* Notandum,

quod hæc sanctio, licet nihil agatur de die tertia post obitum, tamen pari passu procedit cum septimo, et tricesimo; *Rubr. Miss. Defunct.* in die obitus.

20. Assistentiæ ratio non habetur in receptione cinerum, candelarum et palmarum, sed quilibet debet accedere secundum prærogativam sui ordinis; *S. R. C.* 23 *Maii* 1603 *in Nolana.* Eadem ratio, quæ militat in cathedralibus, non militat pro aliis ecclesiis canonicos non habentibus : alia est enim rubrica in Cærem. episc. præscripta pro cathedrali, et alia a Missali Romano; scilicet quod diaconus et subdiaconus, si sint canonici, ante omnes canonicos accedant ad celebrantem in receptione cinerum, etc. *Cærem. episc. lib.* II, *cap.* 19, *num.* 5. In aliis ecclesiis vero, ministri parati semper capere debent palmas, cineres, etc., statim post digniorem de clero, a quo celebrans accepit cineres; *Rubr. Missal.* 5 *de feria 4 Cinerum.*

21. Matutinum defunctorum pro generali eorum commemoratione non debet cantari pridie Vesperi in festo Omnium Sanctorum, sed recitandum est mane die secunda Novembris post Laudes diei, *S. R. C.* 23 *Maii* 1603 *in Egitanien.* Episcopo præsente concedit *S. R. C.* posse recitari die prima Novembris ante horam Completorii in cathedralibus ecclesiis modo infra exponendo sub *num.* 69[illegible] et 749. Similiter et in aliis non cathedralibus et episcopo absente, quando consuetudo esset in contrarium, dummodo pro commoditate et frequentia populi esset introducta; extra chorum vero licite absolvi posse post vespertinas horas statuit rursus *S. R. C.* *num.* 1207.

22. Ubi adest consuetudo, quod canonici, et dignitates ministrent episcopo, mitram, gremiale, thuribulum, et id genus alia, debet servari, sicut etiam si adsit consuetudo, quod dignitas, seu canonicus gestet baculum ante episcopum in quibusdam solemnitatibus. *S. R. C.* 1 *Julii* 1603 *in Lamecen.* et 14 *Novemb.* 1676 *in Bituntina.* Improbatur vero administratio bugiæ a canonicis diaconis episcopo exhibita. Vide *num.* 340.

23. Non tenentur omnes canonici associare episcopum ab eo altari, in quo Missam planam celebravit, ad sedem episcopalem, si voluerit Missæ conventuali assistere. *S. R. C.* 5 *Julii* 1603 *in Typhernaten.*

24. Destinatus ad regendum chorum non est dimovendus a choro, ut assistat episcopo; *S. R. C.* 6 *Sept.* 1603 *in Monopolitana, num.* 341.

25. Oratio, quæ dicitur in festo Sanctorum Fabiani et Sebastiani, non est alteranda, ita ut de S. Sebastiano tantum recitetur etiam in propria ecclesia eidem dedicata, *S. R. C.* 6 *Sept.* 1603 *in Egitanien.* : Non est alteranda. Quando officium de S. Sebastiano tantum ut patrono principali, non vero minus principali recitatur, ut in *rubr. Breviarii de occur. num.* 8, sub ritu primæ classis, oratio non erit alteranda, nempe *Infirmitatem*, licet S. Fabiani nomen, cui soli competit eadem ut pontifici, omissum fuerit. Vide *num.* 716 et 926.

26. Regularibus non convenit continuo officium, et horas canonicas cum canonicis, et clericis sæcularibus in choro decantare; *S. R. C.* 15 *Novemb.* 1603, *in Illerden.* Intellige quando non sint choro obligati. Vide *num.* 11 et 1207 *seqq.*

27. Consuetudo, ut oblationes, quæ offeruntur cruci feria sexta in Parasceve, dentur magistris cæremoniarum, servanda est, *S. R. C.* 29 *Nov.* 1603 *in Beneventana.*

28. Episcopus non debet in ecclesia salutare canonicos aperiendo caput, sed benedicendo manu, *S. R. C.* 10 *Januar.* 1604, *in Elven.* : Benedicendo manu. Præsens decretum servari debet, cum canonicus post cantatam lectionem in Matutinis, inclinatus profunde versus altare dicit : *Tu autem, Domine*, etc., et facta reverentia episcopo, qui versus eum facit signum crucis, revertitur ad locum suum; *Cærem. episc. lib.* II, *cap.* 5, *num.* 6. Regulariter pontificali hac salutatione a communi cæterorum fidelium distinguatur oportet præses, sive gubernator, vel vice-legatus, sicut erga canonicos servari jubet Cæremoniale, *lib.* I, *cap.* 18, ut hi ab episcopo salutentur capitis inclinatione, qui mutuam correspondere debent salutationem caput similiter inclinando. Quos quidem reverentiales mutuos actus omittere necesse erit in Matutinis Tenebrarum per integram feriam sextam in Parasceve ac Sabbato sancto usque ad solemnem Missam exclusive : sicut etiam in singulis mortuorum officiis, concionatore semper excepto, *Cærem. episcop. lib.* III, *cap.* 7. Ad episcopi benedictionem non tenentur canonici genuflectere, sed tantum caput inclinare, licet ministraturi pontificaliter episcopo celebranti. Nomine vero canonicorum intellige etiam canonicos collegiatarum, si adsit consuetudo. Vide *num.* 1071.

29. Commemoratio S. Mariæ in suffragiis Sanctorum debet fieri in ecclesiis eidem dicatis, etiamsi ejus Officium parvum in choro recitatum fuerit, *S. R. C.* 12 *Jan.* 1604 *in Bononien.* et 13 *Jun* 1682, 10 *Jun.* 1690, *in una Ordinis S. Francisci.* Antiphona hujus commemorationis recitanda, prout in Breviario assignatur, cum consueto versu et oratione. Vide *num.* 673 *seqq.*

30. Dignitates, quæ habent præbendas cum onere cantandi Evangelium, seu Epistolam, non tenentur ministrare inferioribus, *S. R. C.* 10 *Januar.* 1604, *in Salamantina.*

31. In ecclesia collegiata exempta, præsente uno canonico cathedralis cum episcopo, et abbate collegiatæ ejusdem cum suis canonicis, prius incensetur canonicus, quam abbas; *S. R. C.* 7 *Febr.* 1604, *in Alexandrina.* Item si omnes canonici cathedralis adessent cum episcopo. Vide *n.* 157 et 169.

32. Episcopo suffraganeo tenentur canonici assistere, quando nomine proprii episcopi functiones episcopales exerceat, *S. R. C.* 21 *Febr.* 1604, *in Bracaren.* Vide *num.* 52 et 708 *seqq.*

33. Canonicus celebrans in aliqua ecclesia collegiata de Urbe præsente proprio vicario illius ecclesiæ, ad Missam conventualem non tenetur in fine Missæ ante benedictionem reverentiam facere ipsi vicario, *S. R. C.* 21 *Februar.* 1604, *in una Urbis.* Et non tantum canonicus, sed et simplex sacerdos, et uterque etiam in Missa privata; competit enim coram summo pontifice in tota Ecclesia, legato sedis apostolicæ in sua legatione, patriarchæ, archiepiscopo, et episcopo in suis provinciis, civitatibus et diœcesibus reverentiam facere ante benedictionem in fine Missæ, ante Introitum, etc. Papæ vero loco reverentiæ, genuflexionem unico genu; *Rub. Missal.* 3 *de Bened. in fine Missæ.*

34. Una clavis reliquiarum sanctorum patronorum concedi potest magistratui sæculari ejusdem civitatis, *S. R. C.* 8 *Maii* 1604, *in Licteren.*

35. Ubi adest consuetudo, ut capellani ministrent canonicis cappas, vel pluvialia capite detecto, servanda est, *S. R. C.* 19 *Junii* 1604, *in Burgen.*

36. Episcopus potest habere fenestram ex domo respicientem in ecclesia, *S. R. C.* 19 *Junii* 1604, *in Elboren.*

37. Clerus ecclesiæ cathedralis unitus ultimo loco incedere debet in processionibus, neque clerus, vel canonici aliarum ecclesiarum debent cum dicto clero cathedralis incedere, *S. R. C.* 21 *Aug.* 1604, *in Adrien.* Vide *n.* 8.

38. Non debet assistens episcopo deponere illi biretum de capite, sed ipse sibi detrahat, *S. R. C.* 21 *Aug.* 1604, *in Savonen.* Loquitur de bireto presbyterali non de pileolo mitræ supponendo; junior enim assistentium aufert mitram, altero a dextris episcopi biretum accipiente, complanando leviter capillos, et dum imponitur ab assistente dextero eadem mitra, postquam biretum imposuerit,

alter a sinistris adjuvat, et vittas a tergo aptat, *Cærem. episc. lib.* I, *cap.* 8, *n.* 3.

39. Potest episcopus ex causa necessitatis olea sacra conficere cum minori numero ministrorum, quam præscribitur in libro Pontificali, *S. R. C.* 21 *Aug.* 1604, *in Curien. Rhetiorum.* Vide Pontificale de Officio in feria quinta Cœnæ Domini.

40. Presbyter ritu Græco ordinatus a SS. D. nostro licentiam petiit ingrediendi religionem Capuccinorum, et celebrandi Missam ritu Latino, et cum ex ejusdem Sanctissimi Dataria hujusmodi supplicatio ad S. Rituum congregationem remissa fuerit; *S. R. C.* censuit, licentiam petitam celebrandi ritu Latino posse concedi post ingressum religionis, et emissionem professionis, *Eadem S. R. C.* 16 *Oct.* 1604, *in Anconitana.* Licentiam celebrandi ritu Latino presbyteris Græcis præcipue uxoratis omnino revocavit S. Pius V, et ne deinceps Græci Latino more, aut Latini Græco ritu celebrare præsumant, in virtute sanctæ obedientiæ, et sub pœna indignationis ac perpetuæ suspensionis prohibuit, etiam sub prætextu Missas, et alia officia divina celebrare, constit. quæ incipit, *Providentia Romani Pontificis*, 20 *Aug.* 1556 *edita.*

41. Cæremoniale episcoporum non tollit immemorabiles, et laudabiles Ecclesiarum consuetudines; *S. R. C.* 11 *Junii* 1605, *in una Hispaniarum.* Immemorabiles et laudabiles : *Nam antistites Ecclesiarum abusus omnes, qui in Ecclesiis, aut sæcularibus, aut regularibus contra præscriptum Cæremonialis episcoporum, et Ritualis Romani, vel rubricas Missalis et Breviarii irrepserint, debent omnino removere : et si adversus ea, quæ in dicto Cæremoniali statuta sunt, consuetudinem etiam immemorabilem allegari contingat, postquam cognoverint, aut eam non satis probari, aut etiam probatam suffragari utpote irrationabilem de jure non posse, exsecutioni eorum, quæ in dicto Cæremoniali instituta sunt, diligenter incumbere debent, nec ulla suspensio aut appellatio admittitur.* Innocentius III, constitut. quæ incipit, *Apostolici Ministerii* 13 *Maii* 1723, et Benedictus XIII in alia incipiente, *In Supremo* 13 *Septemb.* 1724. Vide *num.* 55.

42. Preces ordinatæ ad impetrandam pluviam non sunt recitandæ inter Missarum solemnia, ne Missæ sacrificium interrumpatur, *S. R. C.* 11 *Jun.* 1605, *in Oscen.* Ita preces ad postulandam serenitatem, aliæque hujusmodi generis, ut in *Rit. Roman. de process.*

43. Archipresbyter, seu alia dignitas non debet se intromittere in regimine chori, quod ad solum cantorem, seu primicerium pertinet, *S. R. C.* 3 *Sept.* 1605, *in Tarentina.* Ad solum cantorem, seu primicerium pertinet, in defectu prædictorum : et ubi non adest magister chori, spectabit hoc munus ad cæremoniarum magistrum, *Cærem. episcop. lib.* I, *cap.* 5, *num.* 4.

44. Commemoratio omnium Fidelium defunctorum non est celebranda, nec facienda in die Dominico, sed transferri debet in feriam secundam sequentem, *S. R. C.* 24 *Septemb.* 1605, *in Augustana* : in feriam secundam sequentem, licet festum duplex minus occurrat, aut transferri contingat, omnibus Missis de Requiem celebratis, excepta conventuali de festo post Tertiam celebranda. Vide *n.* 606, 711, 732, 976 et 989. Quid autem statuatur in ecclesia societatis Jesu civitatis Oeniponti, consule *n.* 887.

45. Canonicus, vel dignitas factus episcopus cum retentione canonicatus, vel dignitatis, debet præcedere omnibus dignitatibus, et canonicis, etiam ipso antiquioribus, *S. R. C.* 24 *Sept.* 1605, *in Ruthenen.*

46. Consuetudo immemorabilis aliquibus in locis, ut campanæ in Salutatione angelica non pulsentur ante pulsationem in ecclesia matrice, servanda est, *S. R. C.* 24 *Sept.* 1605, *in Giennen.*

47. Magister Cæremoniarum, non autem sacrista, debet vocare vicarium, ut hora debita si voluerit ad ecclesiam accedat, *S. R. C.* 26 *Novemb.* 1605, *in Urbinaten.*

48. Abbas semel benedictus cum usu bireti, si transferatur ad aliam abbatiam cum usu mitræ, non indiget alia benedictione, sed potest per seipsum mitram capere, *S. R. C.* 25 *Febr.* 1606, *in Bituntina.*

49. Officium in choro dato signo inchoandum est, non exspectato vicario generali, *S. R. C.* 25 *Febr* 1606, *in Neritonen.* : Dato signo campanarum jussu sacristæ, cui spectabit, ut indicentur horæ Vesperarum, Matutinarum, et Missæ, ac reliquarum horarum canonicarum, *Cærem. episc. lib.* I, *cap.* 6, *num.* 4.

50. Capellanus confraternitatis non potest suo arbitrio sine expressa licentia episcopi, processiones facere, *S. R. C.* 4 *Mart.* 1606, *in Militen. Galatri* : Non potest, extra ambitum propriæ Ecclesiæ, intra vero an possit et quomodo, vide *n.* 785 *seq.*

51. Eucharistia non est singulis diebus exponenda super altari, sed in quibusdam tantum solemnitatibus, *S. R. C.* 4 *Martii* 1606, *in Placentina provinciæ Castellanæ.* In quibusdam tantum solemnitatibus, quæ considerantur regulariter oratio quadraginta Horarum, et festum cum tota octava Corporis Christi; constit. Clementis XI quæ incipit : *Essendo state fatte*, a Benedicto XIII et Clemente XII confirmata die 1 *Sept.* 1736, *et Cæremon. episcop. lib.* II, *cap.* 33, *n.* 34. Vide *num.* 112.

52. Assistentia duarum dignitatum, vel duorum canonicorum episcopo loci ordinario tantummodo convenit, *S. R. C.* 9 *Maii* 1606, *in Cæsaraugustana.* Etiam episcopo suffraganeo, quando nomine proprii episcopi functiones episcopales exerceat; nulli vero alteri, quamvis Sedis apostolicæ legato. Vide *n.* 32 *et Cærem. episc. lib.* I, *cap.* 8, *n.* 4.

53. Gubernator civitatis etiamsi sit uxoratus, thurificandus est immediate post canonicos; absente vero episcopo, immediate post vicarium generalem : *S. R. C.* 9 *Maii* 1606 *et* 17 *Novemb.* 1607, *in Faventina.* Thurificandus est duplici ductu ab illo ministro, cui cæteros canonicos inerit onus thurificandi, *Cærem. episcop. lib.* III, *cap.* 5, *n.* 1.

54. Posita præbendarum distinctione in presbyterales, diaconales et subdiaconales, qui de novo obtinuerit presbyteralem, præcedere debet habentes diaconales, *S. R. C.* 17 *Junii* 1606, *in Tropien.* Vide *n.* 265, 551 *et* 447.

55. Decretum de die 11 Junii 1605, quod Cæremonialis liber non tollat laudabiles et immemorabiles consuetudines, habet locum in omnibus regnis, et locis Christianitatis, *S. R. C.* 17 *Jun.* 1606, *in Elboren.* Consuetudines quando servandæ. Vide *n.* 41.

56. Baculi et mitræ usus sunt correlativa, et cui unum conceditur, alterum etiam concedendum videtur, *S. R. C.* 7 *Octob.* 1606, *in Argentina, et antea* 8 *Januar.* 1605, *in Treviren.* Baculo episcopus in sua tantum civitate vel diœcesi utitur, et etiam alibi, ordinario loci annuente, *Cærem. episc. lib.* I, *cap.* 17, *n.* 5. Vide *n.* 168 et 904.

57. Vicario non licet dare benedictionem diacono, antequam cantet Evangelium, neque benedicere prædicatori, antequam pulpitum ascendat, *S. R. C.* 17 *Martii* 1607, *in Pacen.*

58. Archidiaconus si sustinet baculum episcopi, thurificandus est immediate post presbyterum, et diaconos assistentes, *S. R. C.* 28 *April.* 1607, *in Bracaren.*

59. Primicerius, licet dubitetur an sit dignitas, debet in processionibus capere pluviale sicut dignitas, et non planetam sicut canonicus, *S. R. C.* 28 *April.* 1607, *in Capuana.* Vide *n.* 8.

60. Benedictio ac distributio candelarum et Palmarum regulariter potest fieri in omnibus ecclesiis tam collegiatis, quam parochialibus, tam sæcularibus, quam regularibus, *S. R. C.* 28 *Aprilis* 1607, *in Ostien.* Vide *num.* 796.

61. Magister Cæremoniarum non potest alterare, seu mutare consuetudinem circa præintonationem antiphonarum ad Vesperas, *S. R. C.* 28 *April.* 1607, *in Suessanen.* Consuetudo præintonandi antiphonas ad Vesperas spectabit ad subdiaconum, vel alium juxta ecclesiarum consuetudines hoc modo : Si episcopus erit in crastinum celebraturus, subdiaconus, vel alius a cæremoniario ductus præintonat primam antiphonam, episcopo debitis reverentiis ante, et post intonationem factis, ibique erga eum stabit, donec erit præintonatio repetita, sic et ad *Magnificat.* Reliquæ quatuor per eumdem, seu alterum, ad quem spectat, præintonari debent, secunda scilicet diacono assistenti a dextris episcopi; tertia presbytero assistenti; quarta primo canonico in choro sive sit archidiaconus, sive archipresbyter, sive presbyter, quinta diacono assistenti a sinistris. Si episcopus non erit in crastinum celebraturus, tunc non per subdiaconum, sed per aliquem ex canonicis, aut alium, ad quem de consuetudine Ecclesiæ, spectat, præintonantur, primo ipsi episcopo, deinde aliis canonicis, incipiendo a dignioribus prout Ecclesiarum circa hoc usus suadebit. Si interesse velit cum cappa, antiphonæ præintonantur ab aliquo ex quatuor vel sex beneficiatis paratis, primo canonico celebranti, deinde aliis canonicis dignioribus juxta morem Ecclesiæ, absente episcopo, et in collegiatis unus ex presbyteris paratis præintonat antiphonam primi psalmi celebranti, et illam ad *Magnificat*; reliquæ quatuor per cantorem, vel per ultimum paratum, si sint plures quam duo : *Cærem. episcop. lib.* II, *cap.* 1, *n.* 7 *seqq.*, *cap.* 2, *n.* 3 *seqq.*, *cap.* 3, *n.* 6 *seqq.*

62. Episcopus concionaturus in aliena diœcesi coram ordinario, etiam cardinali, non debet petere benedictionem ob supremam episcopalem dignitatem, *S. R. C.* 28 *April.* 1607 *in Neapolitana.* Vide *num.* 186.

63. Genuflectendum non est ad orationes in Missa solemni, in qua dicitur *Gloria* et *Credo*, *S. R. C.* 19 *Maii* 1607, *in Placentina.* Neque in iis, in quibus dicitur tantum *Gloria*, nec in votivis; sed tantum in Missis ferialibus, et defunctorum, licet ritu solemniori celebratis : *Rub. Miss. de orat. et cærem. episc. lib.* II, *cap.* 18, *n.* 16.

64. Chorus universus ad Primam, et Completorium debet replicare *Misereatur*, et *Confiteor*, *S. R. C.* 19 *Maii* 1607, *in Placentina.*

65. Septimum candelabrum episcopo celebranti adhibeatur in Missis tantum solemnibus, non vero in Vesperis, neque etiam in Missis defunctorum, *S. R. C.* 19 *Maii* 1607, *in Placentina.* Prælato vero episcopo inferiori, et episcopo extraneo, etiam in solemnioribus nullo modo convenit. Vide *n.* 355 et 908.

66. Canonici duo diaconi assistentes, et non presbyter assistens, debent elevare fimbrias pluvialis hinc inde, dum episcopus progreditur et thurificat altare, *S. R. C.* 19 *Maii* 1607, *in Placentina.*

67. Debetur assistentia episcopo, quando facit ordinationes in Missa solemni; si vero ipsas in Missa privata, vel alias functiones episcopales in pontificalibus facit, saltem duo canonici assistant præter archidiaconum, qui vocare debet ordinandos, *S. R. C.* 19 *Maii* 1607, *in Placentina.* Intellige quando celebrat per civitatem, non vero per diœcesim, quoad canonicorum assistentiam; circa vero archidiaconum, qui vocare debet ordinandos, ne putes ipsum teneri ad exprimenda nomina singulatim, quia hoc spectat ad notarium, sed per versum, *Accedant qui ordinandi sunt*, etc. *Pontif. Roman. p.* I, *de ordinat.* Vide *num.* 129.

68. Canonici ecclesiæ collegiatæ non debent in processionibus incedere parati, sicut canonici cathedralis, *S. R. C.* 19 *Maii* 1607, *in Placentina.*

69. *Gloria in excelsis Deo* dicitur in Missis votivis sanctæ Mariæ tam in Sabbatis feriarum, quam in Sabbatis Adventus, licet ipsa die Officium non fiat de Beata Virgine, *S. R. C.* 19 *Maii* 1607, *in Placentina.* Item in semiduplicibus Sabbato occurrentibus, si eadem Missa de Beata Maria tam solemnis, quam privata celebretur, hymnus Angelicus erit recitandus. Vide *n.* 575 *seq.*

70. Canonici omnes ex utraque parte chori thurificandi sunt ante mansionarios, non obstante consuetudine in contrarium, *S. R. C.* 19 *Maii* 1607, *in Placentina, et* 27 *Junii* 1609, *in una Urbis.* Thurificandi sunt duplici ductu thuribuli canonici et dignitates, mansionarii vero unico ductu, legato, vel aliis cardinalibus præsentibus, illi semel, isti transeundo thurificantur, *Cærem. episc. lib.* I, *cap.* 23, *n.* 31.

71. Canonicus primus presbyter debet episcopo aspersorium ministrare, si præbendæ sint distinctæ; si vero non sint distinctæ, prima dignitas, vel primus canonicus in ordine id facere debet, *S. R. C.* 19 *Maii* 1607, *in Placentina.* In cathedralibus ecclesiis, et aliis rectorem beneficiatum non habentibus; secus autem in parochialibus, aliisque, sive sint regularium monasteria, sive non : spectat enim ad digniorem ecclesiæ, vel monasterii. Vide *n.* 90, 231, 251 *seq.*, 301, 320, 458 *et* 788.

72. Assistens presbyter debet episcopum thurificare ad sedem, quicunque ille sit; non vero diaconus Evangelii, *S. R. C.* 19 *Maii* 1607, *in Placentina* : Ad sedem, secus ad altare, tunc enim ad prædictum diaconum spectat, *Cærem. episc. lib.* I, *cap.* 9, *n.* 3. Vide *n.* 92.

73. Ubi adest consuetudo recitandi Matutinum media nocte a clero sæculari, potest dimitti, et mutari, ut recitetur albescente die, ex justa causa, *S. R. C.* 20 *Junii* 1607, *in Oscen.*

74. Presbyter assistens, licet non sit prima dignitas, thurificandus est ante archidiaconum a dexteris episcopi assistentem, quamvis idem archidiaconus sit prima dignitas, *S. R. C.* 25 *Junii* 1607, *in Vercellen.*

75. Defunctorum Missæ non sunt cantandæ, nec celebrandæ diebus solemnibus, *S. R. C.* 25 *Junii* 1607, *in Veronen.* Corpore etiam præsente in ecclesia, prohibentur Missæ solemnes defunctorum, licet unica, in festis primæ classis festivis, demptis feriis secundis et tertiis Paschatis, et Pentecostes, Feria quoque quinta in Cœna Domini, sexta in Parasceve, et Sabbato Sancto. Vide *n.* 498, 1030, 1101 *et* 1262. *seqq.* Aliis diebus præsente cadavere in Ecclesia non vetatur Missa defunctorum solemnis. Et etiam absente corpore, licet apud illos non sepeliatur, exclusis duplicibus primæ et secundæ classis, ac diebus festivis. Vide *n.* 1265. Anniversaria dies tertia, septima, tricesima, et aliæ Missæ cantatæ ex dispositione testatorum, censuit Sac. Congreg. ut celebrentur diebus non festivis de præcepto, etiam Officio duplici majori occupatis, *Eadem Sac. Rit. Cong. n.* 19. Missæ privatæ celebrandæ non erunt de Requiem, etiam in duplicibus omnibus per annum licet minoribus, et translatis tam in diebus festivis, quam ferialibus, necnon Dominicis per annum omnibus (in quibus Dominicis, anticipatæ ante Epiph. vel post Pentecost. non comprehenduntur) et feriis privilegiatis, de quibus consule *n.* 205, 309, 352 *et* 1267. Item diebus infra octavas Nativitatis Domini, Paschatis, Pentecostes, et Corporis Christi, Vigilia Epiphaniæ, et per totam octavam, et durante expositione publica SS. Sacramenti. Vide *n.* 207, 307, 350 *et* 1262 *seqq.*, 478, 485, 642, 691, 835, 882 *seqq.*

76. Clerici seminarii debent in processionibus primi incedere ante clerum sæcularem, et relinquere locum digniorem curatis, *S. R. C.* 1 *Sept.* 1607, *in Capuana.* Vide *n.* 8.

77. Consuetudo immemorabilis, quod eodem